

BUEZ PE GWERS
SANTEZ UJENIA,

GWERCH'EZ HA MERZEREZ;

Mui anavet dre ann hano a

SANTEZ THOUIN AR MOR.

*Ann hano-ze, hervez ma lerer, a deu d'ezhi euz
ann otro THOUIN, meurbed devot d'ar Zantez,
pehini a zikouras ornin ar chapel a zo bet
zavet e Plouha, enn enor d'ar Zantez.*

Gret gand

J.-P.-M. L.

Hon Zalver en deuz lavaret :

« Ann neb am c'hask, em c'hav bepred. »

Math. 7. 8 (euz ar vuez 48e v.)

MOULET E LANNUON,

ENN TI AR GOFFIC, MOULER HA LEVRIER.

—
1857.

APPROBATION.

Saint-Brieuc, le 1er décembre 1856.

MONSEIGNEUR,

J'ai examiné la chronique de la *Vie de Sainte Eugénie*, mise en couplets bretons, et le cantique qui la suit en l'honneur de la même sainte, et je n'ai rien trouvé dans ce travail qui s'oppose à ce que vous en autorisiez l'impression.

Je suis avec respect,

Monseigneur,

De votre Grandeur,

Le très-humble et très-obéissant serviteur,

AUFFRET,

Vicaire-Général.

NOUS ÉVÊQUE DE SAINT-BRIEUC ET TRÉGUIER,

Sur le rapport ci-dessus de M. l'abbé AUFFRET, notre vicaire-général, avons permis et permettons d'imprimer la chronique de la *Vie de Sainte Eugénie* et le cantique qui la suit.

Donné à Saint-Brieuc, le 4er décembre 1856.

† J.-Jⁿ. PIERRE,

Évêque de Saint-Brieuc et Tréguier.

Par mandement :

RAULT,

Chanoine, Secrétaire.

BUEZ PE GWERS SANTEZ UJENIA,

Gwerc'hez ha Merzerez.

SKLERIDIGEZ.

Santez Ujenia a oe ganet e Rom, tremen daou c'hant vla goude donedigez hon Zalver, ha merzeriet er memes ker, er bla daou c'hant seiz hag hanter kant.

Ann Iliz a ra he goel ar bemped oar 'n'ugent euz a viz kerdu. E Plouha e rer he goel ar c'houezekved euz a viz me, dre urz ann otro Kaffarelli, eskop a San-Briek.

He buez a lenner er Brevial Romen, ann unnekved a viz gwengolo, e buez Zant Prot ha Zant Hyasinth, he daou servicher; e buez ar Zent, skrivet gand ann tad Ribadeneira, jezunist, hag e skrid ann otro Gaume, hanvet ann taer Rom, etc.

Oar don Gwers Zantez Jenovesa.

Krouer ar bed hag ann envo,
Peger braz eo ar burzuec •
Hoc'h euz gret luguerni bemdez
Er re a glask ho karantez !

Fulup oa tad Ujenia,
Hag he mamm a oa Klaudia.
E ker a Rom e oe ganet,
Ha barz er fals kredenn zavet.

Mes Doue, 'n'he zevalijen,
A ra para ar sklerijen ;
Hag Ujenia, ma Doue,
Zo renket gand ho pugale.

He zad oa senator romen,
Meurbed roet d'ar fals kreden,
Hag he mamm eunn itron brudet,
E skeud fals doueo zavet.

'N'he sekrejo oa gant Doue
Merket a beb eternite,
E vije bet he zad hanvet
Enn Alexandri da brefet.

Evit ober eur gristenez
Gand Ujenia paganez,
Doue en deuz he digaset
D'ar vro-ze leun a dud disket.

Ujenia, iaouank ha pur,
N'anav ket c'hoas prins ann natur ;
Pleget e deuz gand he zado
He fenn dirag ann doueo.

He dorn, gant kalz a largentez,
En deuz roet d'ann droug elez,
Ann ezens a dlee eunn de
Devin dirag ar gwir Doue.

He zad en doa, boe pell amzer,
Roet d'ezhi daou servicher,
Prot hag Hyasinth, paganet,
Gant gras Doue ive galvet.

Ujenia, lemm a spered,
Ha d'ar studi roet meurbed,
E deuz, gand he daou servicher,
Darempredet skoliou ar ger.

Mez holl studi ann dud disket
A lez he spered trubullet,
Ha dre ma tisk ar skiencho,
E tispriz ar fals doueo.

Kavout ra tenval he c'hreden,
He spered a glask sklerijen;
Mes Jezuz en deuz lavaret :
« Ann neb am c'hask em c'hav bepred. »

Kerkent ma wel o lugernin
Ar c'hras ouz he sklerijenin,
E sant he c'halon o tommen,
Pedin ra Krouer ar bed-man.

Ho zri, kuzullet gant Doue,
E klaskont prest ar wirione,
Ha renet gand ho elez mad,
E kavont d'ho ine eunn tad.

Renet enn hent ar sklerijen,
Gand eunn Eskob hanvet Helen,
Ho deuz prest al lezen disket,
Ha gand Helen int badeet.

Pastor mad ha karantezus,
Pegement ezoc'h truezus!
Ho madelez a ia bepred
Da glask ho tenved dianket.

Kerkent m'en deuz ann dour bade
Gwalc'het ho fenn hag ho ine,
Holl joa, holl dudi * ann envo
Ho deuz karget ho c'halono.

Piou hallfe breman, ma Doue,
Disklerian joa ho pugale !
Ho c'halono a zo beuzet
Ebars eur mor a joausded.

Ann tan a garantez Doue
En deuz ken tommet ho ine,
Na gavont mui, ebarz er bed,
Nemet tromplerez ha moged.

Evit sonjal mui enn Doue,
Euz ker e tec'hont da vale ;
Doue ho ren 'nn'eul lec'h distro,
'Vit komz gwel ouz ho c'halono.

Enn eul lec'h gouez ho deuz klevet
Eur gan melodius meurbed :
Menec'h a glevont ho veulin
Ho C'hrouer hag ho Mestr Divin.

Ujenia, 'n'œur skull daero,
A lar : « Ma Jezuz, ma Otro,
» El lec'h-ze, 'vit ho servichin,
» Gret ma digemer, Mestr Divin. »

Ujenia e deuz pedet,
Ujenia zo degizet,

* Dadi-laouenidigez.

Mont ra gand he zervicherien,
Trezeg abatti Zant Helen.

Ar Zant, gand ann env kuzullet,
Ar Zantez en deuz anavet;
Mez urzet eo gand hon C'hrouer
D'ann abad zantel ho c'hemer (1).

Doue, gant nerz ha karantez,
En deuz a beb peurbadelez,
Renet pep tra oar ann douar
Evit hon mad ha 'vit he c'hloar.

Piou hallfe breman lavaret
Bonher ar Zantez binniget!
Rak kant 'vit unan beb mare
A ro Doue d'he vugale.

Graso ar spered binniget
Enn he c'halon zo diskennet,
Evel eur glao skan d'abarde,
Pe 'vel glizennik ar beure.

Ann oll, ebarz enn abatti,
A ro da Zoue melodi,
Da vezan digaset 'nn'ho zouez
Ar burzud-man a zantelez.^c

Karet Doue hag he nesan,
Renti servich da beb unan,
Bevan ebarz enn izelded
A oa hec'h holl studi bepred.

(1) Ar zantez a gemeras ann bano a Ujen.

* Peurbadelez-eternite.

Evel eunn douar frouezus ,
He c'halon a doug frouez meulus ,
Ar zantelez , ar burete
A ra kurunen hec'h ine.

Ann natur , dre nerz he feden ,
Abred en deuz pleget he benn ,
Ar re boaniet zo frealzet , *
Ar re glanv a gav ar iec'hed.

Fulup , ekeit-ze dre ar vro ,
A glask he verc'h , a skull daero ,
Hag e palez ar gouarner ,
Nemet hirvoudou na glever.

Mez Helen en deuz brezeliet
Ar brezel mad ha binniget ,
Galvet eo bet d'ar gwir bonher ,
Ha kurunet gand he Grouer.

Na glever barz enn abatti
Nemet gwelan hag hirvoudi ,
Ann holl venec'h zo glac'haret
D'ann abad zantel tremenet.

Mes , 'vel eunn tad karantezus ,
Doue , bepred madelezus ,
P'en deuz gand eunn dorn kastiet ,
En deuz gand eunn all frealzet.

Ann oll venec'h zo e peden
Evit choaz eunn abad d'ho ren ,

* Frealzet-konsolet.

Ha prest ec'h int karget a joa,
Doue a choaz Ujenia.

Ujenia p'e deuz klevet,
E oa gand ann envo choazet,
A zo prest stouet d'ann daoulin,
'N'eur skull daero, 'n'eur hirvoudin.

Mantret braz e lare bepred
Ebars 'nn'he c'halon trubullet :
« Penoz e c'hellet, ma Doue,
« Ma choaz 'vit ren ho pugale ? »

Dre m'eo zavet enn enorio
E kresk nerz hec'h oll vertuio,
He zantelez hag he douzder
A c'hone kalon he breuder.

He zantelez zo ken brudet,
M'ez et a bep lec'h d'he gwelet ;
Ha Doue, dre he fedenno,
A skull oar ann oll he c'hraso.

Etouez ar re oa diredet
Evit klask ha kaout iec'hed
E oa ann itron Melansi,
Brudet e ker Alexandri.

Leun a iec'hed, a joausded,
Ha gand ann drugarez renet,
Goude, oar hent ann abatti,
Liez e welet Melansi.

Mez evel eul loen gonaret,
Satan enn dro dimp zo bepred,

'Vit hon tizout enn he becho,
Hag hon teurel enn holl reusio.*

Barz er galon-ma, ker roet
Da direizo ar baganet,
En deuz prest he alan flerius
C'houezet eunn ezen belimus.

Melansi troumplet, gonezet,
Abred ann tu e deuz kavet
Da dizoloin ar gouli
Ra 'nn'he c'halon al louzdoni.

Gand euz e respount ar Zantez :
« Ine fall, mar na zistroes,
» Te vo gant Doue kastiet,
» Hag enn tan ann ifern spluiet. »

Evel ma ra iudal he vouez
Eul leon heb magadurez,
E krias neuze Melansi
E oat ouz he dismegansi.

Evel Jozef, den ker brudet,
Ujenia zo tamallet,
Hag abred beteg ar barner
Melansi a gas ann afer.

Ar Zantez, e gaou tamallet,
Hag hervez al lezen galvet,
A deu gand he daou servicher
Dirak kador varn ar rener.

* Reusio-malheurio.

Ar gouarner, ru tan fachet,
Ar Zantez en deuz rebechet,
En deuz hanvet ar gristenien
Diskibien fall ar fals lezen.

Gand ar spered zantel skleriet,
Ar Zantez e deuz respountet :

« Da devel e zo eunn amzer,
» 'Vel da laret pez a ouzer. »

« O pried zantel d'am ine,
» O ma Jezuz, o ma Doue,
» Ret vezo 'ta d'in lavaret
» Petra guzen 'vit ho karet.

» Mes, kent 'vit en em diskullan,
» Ouz ar barner e c'houlennan
» Ma vezo espernet bepred
» Ann hini e deuz ma duet.

» Euz eunn ober ker rebechus
» E gwirionez n'ounn ket kablus,
» Rag ma reiz em dalc'h e gwarez
» Ouz eunn henvel fallagriez. »

A-boan e deuz he gir laret,
He dorn he zae * en deuz roget,
Hag he bruched ** a famelen
A zav enor ar gristenien.

Kerkent e klever barz enn er
Eunn estlamm a joa, a vonher,

* Zae-habit.

** Bruched-poitrin.

Melansi a zo disprizet ,
Ujenia meurbet meulet.

Neuze e laras ar Zantez ,
Gant kalz a deneridigez :

« Ma zad ker , chetu c'houi kavet
» Ar bugel ho poa bet kollet. »

« Doue en deuz , gant karantez ,
» Ma c'hasket barz em faourantez ,
» Ma renet d'ar gwir sklerijen ,
» Ha ma maget gand he lezen.

» Leun a c'hras , a doujans Doue ,
» Dira-z-oc'h e welet ive
» Ann daou den ho poa bet karget
» D'am diwall ha d'am ren bepred.

» Renet gant madelez Doue ,
» Hon doa , etouez he vugale ,
» En em guzet 'vit hen karet ,
» Hag hen servichin 'vit bepred.

» Mes evit diskouez ha zevel
» Holl furnez he lezen zantel ,
» En deuz bet lezet hon C'hrouer
» Hon tamall gand eur sort duder. » *

P'e deuz diskleriet he buez ,
Ann holl a zo leun a zouez ,
Ha dija , beteg ann daero ,
Ez ee piket ar c'halono.

* Duder-mechansete.

Fulup, 'vel m'en deuz anavet
He vugel ar muian karet,
En deuz nijet d'he briata....
Ann holl a skull daero a joa.

Karget a joa, a levenez,*
Ann holl ho deuz, bars enn eur vouez,
Meulet Doue ar gristenien,
Ha meulet furnez he lezen.

Mes, gant gras Doue labouret,
Dija Fulup a zo trec'het,
Dija he galon, he ine
Zo tommet ouz ar gwir Doue.

Barz eur mor a wir joausded
Ar Zantez abred zo beuzet,
Rag he daou vreur, he mamm, he zad
A c'hone da Doue 'vit mad.

Ann impalaer, meurbed fachet,
P'en deuz ar c'helo-man klevet,
A laka Fulup d'ar maro,
Ha Fulup a ia d'ann envo.

A-bred d'he zud e deuz disket
Follentez enorio ar bed,
Distrein a reont holl d'ho bro
'Vit n'em rei d'ar madobero.

Ho madobero hep niver
A gresk e Rom ar gwir vonher,

* Levenez-laouenidigez.

Ar re baour a zo zikouret ,
Ar baganet sklerijennet.

'Vel eur stereden lugernus ,
Eur zantelez ker dudius
A sklerijenn hag a c'hone
Kalz a werc'hezed da Zoue.

He daouarn , kaer dre ar glanded ,
Ho deuz , noz ha de , besiet
Holl merzerien ann oan divin
'N'eul lec'h kuzet euz he jardin.

Mez ann droug el , p'en deuz gwelet
E oa he ren er bed gwallet ,
En deuz prest c'houezet ar goler
Ebars skouarn ann impalaer.

Raktal eneb ar gristenien
Gallien a doug eul lezen :
Ar Zantez a zo chadennet ,
Prot hag Hyasinth prizouniet.

Treinet dirag ann doueo ,
Ar Zantez , dre he fedenno ,
E deuz ho rullet ha torret ,
Hag ann templo e poultr laket.

Neuze , 'nn'he goug eur min pouner ,
Ez eo prest tolet enn eur ster ;
Mez ann dour he doug oar ann trez
P'en deuz zantet he zantelez.

Ar Zantez goude zo strinket
Enn eur fourn a dan fuloret ;

Mes , 'vel tri bugel Babylon ,
Barz enn tan e ped a galon.

Neuze , 'vel he daou servicher ,
'N'eur prizoun tenval he zoler ,
Ha dek de, hep magadurez ,
E lezer eno ar Zantez.

Mez holl boanio ann tri merzer
A zo kountet gand ho C'hrouer ;
Hag ho zri, dre doliou kleze ,
Ho deuz nijet da c'hloar Doue.

Etouez ar c'horfo binniget
E doa bet ar Zantez besiet ,
Ez eo Zantez Ujenia
Besiet gand he mamm Klaudia.

Kouskoude bepred glac'haret ,
Klaudia bemdez zo gwelet
Oar bez he merc'h oc'h hirvoudin ,
O skull daero hag o pedin.

Eunn de , pa bede oar ar bez ,
E kleo hag e wel ar Zantez ,
Hag he c'homz leun a joausded
E deuz abred he c'honfortet.

« Lezet ho kaon, bezet joaus ,
» Me zo gant Doue evurus ;
» C'houi bars disul vezo ive
» Gan-en enn baradoz Doue.

» Disket da c'heull kroaz hon Zalver
» Serj hag Avitus , ma daou vreur ,

» Ha gan-e-omp, er joausded,
» Ho devezo lod 'vit bepred. »

Hervez ma laras ar Zantez
Ez eo c'houarvezet ann digouez,
Hag holl ho deuz d'ar baradoz
Nijet gant Doue da repoz.

O ! Gwerc'hez meurbed evurus,
Ujenia karantezus,
Hon zikouret enn hon poanio,
Hon renet enn hent ann envo.

Evelse bezet gret.

KANTIK

ENN ENOR DA ZANTEZ UJENIA,
GWERC'HEZ HA MERZEREZ.

Oar don *Euz a Vari*, gant *melodi*.....

DISKAN.

Barz er poanio,
Ann danjerio
A gavomp ebarz er bed,
Deut d'hon zouteun,
Ha d'hon difeun,
Ujenia binniget.

'Vel ar stered ,
Skedus meurbed , *
A gaera bolz ann envo ,
Graso Doue
Deuz oc'h ine
Ornet gand ar vertuio.

Ho santelez
Hag ho furnez ,
Kaer evel diou lilien , **
Ho deuz hadet ,
Ho deuz plantet
Enn dro dec'h ar gwir lezen.

Jipsianed
Ha Romaned ,
Holl e laront, enn eur vouez ,
Ann obero ,
Ar burzudo
Oc'h euz hadet enn ho zouez.

Ann dud poaniet
Hag heb iec'hed
Oc'h euz, dre ho pedenno ,
Ha frealzet *** ●
Ha diboaniet ,
Gret tridal ho c'halono.

* Skedus-brillant.

** Lilien-fleurdelizen.

*** Frealzet-konsolet.

D'ar baganed
Oc'h euz disket,
Ekreiz ho zevalijenn,
Hent ar furnez,
Ar zantelez,
Hag hent ar gwir sklerijenn.

Ho vertuio,
Hoc'h obero
Gand ann env a zo kountet,
Ha, merzerez
Ar gwir furnez,
Enn envo c'houi zo renket.

Gant madelez
Ha karantez,
Ujenia evuruz,
Hon c'honfortet
Hag hon sturiet,
Hon renet da c'hloar Jezuz.

Evelse bezet gret.

